Barcelona 16 Maig 1908 — SURT ELS DISSAPTES — Any II.—Núm. 55

AURORA SOCIAL

Setmanari defensor dels interessos del Treball

Les comunicacions a la Redacció s' han de rebre lo més tart el dilluns. **No 's tornan els originals.**

REDACCIÓ: Canuda, 15, l.er
DE 12 A 1 Y DE 6 A 7
ADMINISTRACIÓ: Plassa de Santa Agna, 26
Apartat de correus núm. 26

Espanya, mitj any 1'50 pts., per corresponsal 1'75—Estranger, mitj any 2 francs, per corresponsal 2'75
Número solt 5 céntims.—Paquet de 25 números pera la venda 75 céntims
Pagos a la bestreta. Poden enviarse sellos de correu y tota classe de lletres de facil cobro.

Preus pels corresponsals propagandistes

5 números	7 pessetes	semestre
25	30	
50	50	

SORTEIG DE REGALOS PE 'LS SUSCRIPTORS

1.er regalo: Podrán escullir entre:
Una máquina de cosir Wertheim.
Un llit y somier pera una persona, un armari pera roba y sis cadires.
Un llit y somier pera matrimoni y un armari.
2.on y 3.er regalos: Podrán escullir entre:
Un armari pera roba.
Un llit y somier pera una persona.
Mitja dotzena de cadires.
Un rellotje de paret.
4.t, 5.t, 6.è, 7.è, 8.è, 9.è y 10.è: Imposició a la Caixa de Estalvis de 20 pessetes o un rellotje de butxaca.

El diumenge 14 de Juny tindrá lloch el sorteig al local d' AURORA SOCIAL.

Tenen dret a aquest sorteig tots els suscriptors qu' estiguin al corrent de pago del primer semestre de aquest any el dia 1.er de Juny, y tots els nous suscriptors que además de suscriures pe'ls mesos d' Maig y Juny, hagin adelantat el pago del segón semestre de 1908, pe'l dia 13 de Juny.

Si surt favorescut el número que porta el rebut de suscripció, donará dret a la opció de un dels premis.

Si sortís un mateix número per dos o mes premis solsament, tindrá dret al primer premi que surti adjudicat.

El regalo s' entregará a aquell que porti el rebut.

El dret a recullir el regalo caducará el 30 de Setembre de 1908.

UN ESTRANGER.—Company, ¿tenint tant bona vaixella, menjeu en un plat trencat?
ELS D' ESPANYA.—Oh, es que ab aquella no hi se menjarhi, no hi estich acostumat...
—Donchs, val la pena de que comenseu a apendren, si no acabareu menjant ab els dits.

UNA CULPA SOCIAL

El senyor Espinosa y Gonzalez Perez, persona molt competent en qüestions agricoles, publicá temps enrera en una revista de Madrid un article sobre *La política agraria*, en el qual dividía en dues grans porcions el territori agrícola d' Espanya: 1.ª del pastoreig; y 2.ª del sistema cereal.

Les grans extensions que ocupan les pastures serian útils, si aquesta industria produhís en abundancia carns, llets, formatjes, llanes, cuyros, y altres primeres materies que poguessin cambiarse ab altres articles de consum general. Pero aquesta producció es molt escassa. El comers exterior proveheix nostres mercats y s' apodera d' ells.

Y lo mateix hem de dir del conreu dels cereals; puig, en lloch de satisfer les necessitats del consum, va aumentant anyalment el *déficit* de producció.

En aquestes tristes condicions se trova, generalment parlant, l'agricultura espanyola.

Y, no obstant, aquesta deuría ser la primera y més segura font de la riquesa del país.

La estadística comparada demostra palesament la lentitut del nostre progrés agrícola. Segons datos publicats pe'l Ministeri d' Hisenda resulta que en 1740 a Sevilla, per exemple, la producció del gra fou de 910.975 quintars y en 1903 pujá a 953.764 quintars. L' aument, donchs, de producció no es gayre notable en tant llarch lapse de temps. Y en aquell mateix document s' afegeix que la producció agrícola d' Espanya, comparada ab la de Alemanya, es com de 8 a 10, y, comparada ab la de Inglaterra, es com de 7 a 8.

¿Cóm, donchs, se pot regenerar la nostra agricultura? Reformant la contribució territorial, mellorant la condició del agricultor, y, sobre tot, fomentant la colonisació interior, introduhint tots els avensos possibles pera multiplicar y mellorar la producció, y celebrant, finalment, tractats ventatjosos ab altres nacions.

Quelcom s' ha comensat a fer, áduch en la re- forma de les lleys agraries, per exemple, en la que darrerament tendeix a fomentar la colonisació interior, reforma que en justicia hem d'alabar, com ho ferem ab el projecte italiá del ministre Pontano. Pero aquest deber de fer justicia a tothom, encare que fos als adversaris politichs, ns' obliga també a ser sincers y a confessar que a Espanya patim un terrible mal: el rutinarisme y l' apatia d' aquells mateixos a favor dels quals se reforman les lleys. En la llegislació protectora del treball que vigeix a Espanya, hi ha algunes mellores que 'ns envejan 'ls extranjers. Pero, per dissort, la major part del poble no s' hi interessa gayre; y, encaparrat ab la política y distret per coses fútils, no fa pas sempre 'ls sacrificis necessaris, y sobretot el sacrifici del esfors intens y persistent, pera fer efectiva la llegislació social en lo que té d' acceptable, ni vol llegir ni coneixer el text legal, que en altres nacions trovareu reproduhit en els murs dels carrers y de les plasses públiques, y l' aprenen de memoria molts treballadors dels camps y de les ciutats, y áduch els noys de les escoles.

Es la culpa social que ridiculisa la nostra caricatura; el nostre indiferentisme y rutinarisme prefereix la vaixella revellida, trencada y antihigiénica, per no pendres la molestia de treure la mellor y la més nova del armari de la lley.

CLARÍS.

Secretariat del Poble

Consultes gratuites de 7 a 8 del vespre.

Oficina gratuita de colocacions

Les ofertes en la 4.ª plana.

Els nostres grabats

Número 2.—*Tipos populars:* l' esmolet, qual petita industria es de tots coneguda, no solsament per les necessitats que ve a satisfer, sino també per la manera ben poch armoniosa com pregona son ofici.

Número 3.—*Nara*, (sota les *glicines* de Tokío), lloch hont hi acudeixen els nens japonesos fruhint de la seva ombra y entregats a la vida contemplativa de una naturalesa muda.

Número 4.—*Nara*. Park que s' extén junt a la pagoda de Kasuga y en el que corren lliurement uns 5.000 cervos a n' els que está rigurosament prohibit donals' hi mort.

Número 5.—Jardí japonés de carácter rústich y en el que la vegetació s' hi esplaya com el terreny lliure.

Número 6.—*Tokío*. Pe'l mes de Maig tè lloch a n' el Japó la festa dels cirerers en flor, que son de una bellesa incomparable y produheixen vistosos efectes en sa coloració. La vista que publiquém mostra 'ls cirerers que extenen ses blanques flors, vora del 'l temple de Shiba.

Número 7.—Magnífich pont de ferro construhit derrerament a Alcoy.

Per la mare catalana

III

No 's pot prescindir avuy de que la dona catalana conegui lo que fou y hauria d' esser aquesta Patria nostrada tot lo necessari pera estimarla y ferla estimar com se mereix. La dona, quan s' enamora d' ideals tan llegítims y generosos, s' eleva a si mateixa y eleva ab ella a tot el poble. Y, quan la dona catalana tingui ben viva la conciencia del honor de nostra rassa, l' encarnerá aquest honor, el comunicará al espós y el trameterá immaculat als seus fills. Puig fins ara la dona catalana, especialment de l' alta societat, ha estat molt subjecta a la tirania de la moda—y no 'ns referim tant sols a la moda del vestir, qu' esborra les diferencies de posició social y empobre x les families fomentant el fingiment, l' orgull y l' enveja—sinó que 'ns referim també a la moda del pensar, del sentir, del parlar, en una paraula, del *viure en extranjer*. La nostra rassa no era amiga de malgastar en coses superflues, y fins la nostra estética se distingeix per la puresa del gust, per la sobrietat, per la senzillesa, per la netedat. Preferiam fer coses útils y duradores, encara que no fossin tant magnifiques, tant enlluhernadores per la prodigalitat de detalls y per son luxo assiátich. La preciositat del temps en els nost es dies, les especials condicions de la vida moderna, demanan la simplificació de moltescoses, y aquesta tendencia se nota ja, per exemple, en el mobiliari. Convé, donchs, que la dona catalana en lloch d' enamorarse de coses fútils, per lo que 's refereix a la vida material doni més importancia a lo necessari y a lo verament útil, a la conservació de la salut, a la bona administració, a l' alimentació abundant y sana, encara que sia menys exquisida, a l' higiene individual, a l' abstinencia de tot lo ilicit y tot lo nociu, a una sabia y austera disciplina de la vida.

Molt bé, donchs, que 'ls catalans sapiguem assimilarnos tot lo que 'ns pugui perfeccionar, per més que no sempre hagi nascut en nost a terra; pero fora llevar la vida de Catalunya l' arreconar les nostres coses en lloch de millorarles, l' ofegar l' esperit d' invenció y d' aplicació, per manl'evarho tot a fora acceptantho a la bestreta com el *non plus ultra* del avenç y contentantnos ab copiarho servilment.

No podem oblidar may que la familia es la primera célula, la primera unitat orgánica d' una nació, y qu' es menester conservarla ben forta y ben robusta material y moralment pera evitar la decadencia dels pobles. Precisament el nostre Dret estava tot fundat en aquest alt criteri de conservar la familia com la base més sólida de les societats naturals y dels organismes civils, y totes les nostres institucions sembla qu' están empapades d' aquesta amor casulana, d' aquest perfum de culte a la llar doméstica, la qual traspassava ab la perpetuitat de la propietat vinculada ab l' hereuatge els curts limits de la vida del individuo. Pero no solament han desaparegut en bona part les institucions politiques dins de les quals visqué felis la familia catalana, sinó que, havent cambiat tan depressa en nostres mateixos temps les condicions económiques de la vida social, n' ha hagut de sufrir també d' aquestos nous cambis la condició doméstica del poble, en especial del que traballa en les fábriques.

El treball de la fábrica ha contribuhit molt a apagar les llars y a relaxar les relacions de la familia, despertant en cada un de sos membres un sentiment d' independencia. ¿Cóm pot esser en aquestes circunstancies la casa del obrer aquella llar ordenada, neta, primera caixa d' estalvi y previsió, arca santa de la pau y del amor de nostres avantpassats? Aquesta disgregació de la familia l' accentúan encara més les necessitats facticies de la vida moderna. El repós y l' expansió son una necessitat després del treball, pero també podria satisferla la vida de familia, si fos sempre lo que deu esser, y, no obstant, aquell es un pretext que serveix moltes vegades pera amanyagar les concupiscencies, pera esperonar el desitj de sensacions fortes que sembla que puny més després de la treballada y qu' es el gran perill de la dissipació del jornal y de tots els vicis. Y veusaqui cóm la febre del plaher se disfressa sovint ab el nom de diversió necessaria y acaba de separar de l' esposa y dels fills al pare de fam lies pera portarlo al club o a la taberna ahont d' altra part pretexta també la necessitat de sa assistencia aquella mal entesa solidaritat que postposa els debers y els interessos domésticbs a qualsevol excusa politica o de partit. L' esperit d' associació es fill de la naturalesa y d' una llarga tradició de vida social que per dissort ha enfeblit l' individualisme revolucionari y la utilitarista organisació del modern industrialisme.

No 's pot negar que ha s'gut una conseqüencia lógica de la fabricació l' haver tornat més dificil y penós el cumpliment dels debers primordials y ordinaris de la vida doméstica, per lo que toca a la mare principalment, restant aixís mitj tencada la primera escola del carácter. ¿Se trobaria médi d' atenuar aquestos mals ab les habitacions obreres que s' han establert en alguns paissos y sobre tot ab la transmissió de forsa motriu al taller o a la máquina domésticbs, venint a suplir els telers eléctrichs als primers telers de má que traquetejavan en moltes cases de Catalunya? Peró, ja que ofereix alguna dificultat aquest sistema dels motors domésticbs per la pérdua de forsa que produheix la séva divisió y transmissió l'unyana, podria també treballar a casa séva la mare de familia ab una divisió y elecció de feyna que no li exigis desamparar la llar, confiant a l' activitat de la familia la petita industria, com fa a Alemanya Nuremberg, la ciutat dels gremis, qu' es una de les més productives y ahont apenes hi há fabriques, y com ho procura per les poblacions rurals y per tota la Suecia la *Societat Patriótica de Stokolm* ajudada ab el concurs dels municipis y de totes les societats de bé públich del país. Aixís s' ha provat de restaurar a Venecia l' industria de punt, y Catalunya, que havía fet ab les *puntayres de la Costa* la competencia a la Reyna del Adriátich y que podia mostrar a Montanya tota una blanca corona de velletes octogenaries ab la filosa als dits, no seria pas una regió menys feynadora y hábil pera restaurar les petites industries locals o crearne de noves, si trobavan la deguda protecció y els salaris bastessín, com es just, pera cobrir les veritables necessitats de la familia.

BONAMICH.

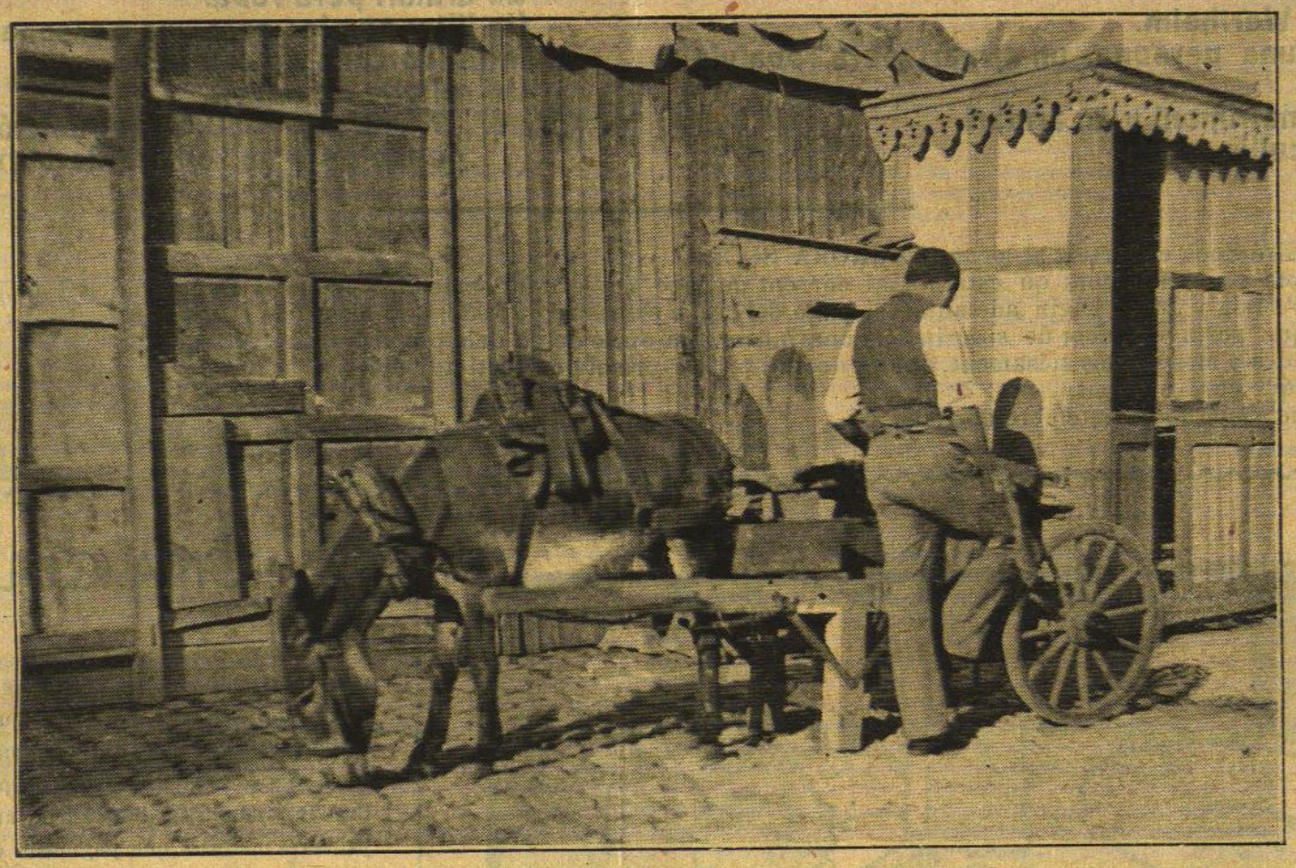

(2)

Instantánia

¡Oh 'ls bordets, els nins bordets!...
Jo 'ls he vist passar süara
seriosos, arrenglerats
com en professó macabra!...

¡Oh 'ls bordets, els nins bordets
de faysó mitj demacrada,
de esguart trist y melangiós
velat pe 'l vessar de llágrimes,
que fa entreveure un passat
misteriós, ple de desgracies!...

. . . . . .

¡La vida pera 'ls bordets
bé ls'-e-n' es prou de migrada!...

. . . . . .

¡Que es trist que aquets pobres fills
paguin 'ls pecats dels pares!...

JAUME DE MUR.

Projecte de Lley sobre vagues

Per tractarse d' una materia d' interés general reproduhim la part dispositiva de tant important projecte presentat a les Corts pe'l Gobern espanyol.

PROYECTO DE LEY

SOBRE HUELGAS Y COLIGACIONES

Artículo 1.° Tanto los patronos como los obreros podrán coligarse, declararse en huelga ó acordar la cesación del trabajo para la defensa de sus respectivos intereses, en las mútuas relaciones de unos y otros, sin perjuicio de los derechos que dimanen de los contratos celebrados con arreglo á las leyes.

Art. 2.° Los que para formar, mantener ó impedir las coligaciones y las huelgas emplearen violencias, amenazas ó cualquier otro género de coacción que por su naturaleza sea suficiente para forzar el ánimo de obreros ó patronos, serán castigados con la pena de arresto mayor, salvo que el hecho constituya delito más grave con arreglo al Código penal.

Art. 3.° Los que con el mismo fin profiriesen insultos, cometieren vejaciones ó realizasen otros actos para impedir el libre ejercicio de la industria ó del trabajo, siempre que estos hechos no constituyan delito con arreglo al Código penal, serán castigados con arresto menor ó multa de 5 á 125 pesetas.

Art. 4.° Los que turbaren el orden público ó formasen grupos para imponer á alguien la huelga ó para obligarle á desistir de ella, incurrirán en la pena de arresto mayor. A los jefes ó promovedores se les aplicará esta pena en su grado máximo.

Art. 5.° Se teudrá por jefes ó promovedores de una huelga, para todos los efectos de esta ley y la de conciliación y arbitraje, á quienes por ejercer cargo en Asociación ó Corporación interesada, ó participe en ella, le hubieren acordado á quienes de viva voz ó por escrito exhortaren ó estimularen para ella á obreros, y á quienes, usando ó atribuyéndose representación colectiva, la proclamaren ó notificaren.

Art. 6.° Los que fueren autores de algunos de los delitos comprendidos en los articulos 2.°, 3.° y 4.° de esta ley, por haber inducido á otras personas á cometerlos serán castigados con el grado máximo, y los ejecutores, con el grado mínimo de la pena señalada, siempre que conste la inducción ó sugestión.

Art. 7.° Las huelgas serán anunciadas á la Autoridad con diez días de anticipación en los casos siguientes:

1.° Cuando tiendan á producir la falta de luz ó de agua ó á suspender el funcionamiento de los ferrocarriles ó tranvías.

2.° Cuando por la huelga hayan de quedar sin asistencia los enfermos ó asilados de una población.

Art. 8.° Las huelgas serán anunciadas á la Autoridad con cinco días de anticipación cuando á consecuencia de ellas todos los habitantes de una población hayan de quedar privados de algún artículo de consumo general y necesario.

Art. 9.° Los jefes ó promovedores de las huelgas comprendidas en los artículos 7.° y 8.°, que no las hubieren anunciado á la Autoridad dentro de los respectivos plazos, serán castigados con la pena de arresto mayor.

Art 10. Las reuniones ó manifestaciones que se celebrarán con el fin de acordar una huelga, de sostenerla ó de impedirla, se atemperarán á lo dispuesto en la ley de reuniones públicas.

Los demás delitos penados por la presente ley se considerarán comprendidos en el Código penal para los efectos de la mencionada ley de reuniones públicas.

Art. 11. Las Asociaciones legalmente constituidas podrán formar y sostener coligaciones y huelgas con arreglo á lo dispuesto en la presente ley. Pero no podrán obligar á los asociados á adherirse á la coligación ó huelga por medios atentatorios al libre ejercicio de sus derechos.

Los asociados que no se conformen con los acuerdos acerca de una coligación ó huelga podrán separarse libremente de la Asociación, sin incurrir por esta causa en responsabilidad de ningún género para con la misma.

Art 12 Quedan derogados el art. 556 del Código penal y todas las demás disposiciones que sean contrarias á lo establecido en la presente ley.

Madrid 7 de Marzo de 1908.—El ministro de Gobernación, JUAN DE LA CIERVA PEÑAFIEL

Manaments higiénichs

Els que anem a traduhir se llegeixen en les habitacions del Dispensari popular anti-tuberculós inaugurat fa poch a Saragossa:

1.er Amarás la llum sobre totes les coses. La llum es el símbol de Deu. Tots els bens procedeixen d' ella.

2.ón Jurarás no probar els licors ni assistir a espectacles en llochs tancats.

3.er Higienisarás les festes. Lo que la absolució pera l' esperit es el bany pera 'l cos. Les práctiques morals y les higiéniques son el mellor medi de aprofitar el temps quan no 's treballa.

4.art Honrarás l' aire y l' aigua corrent. Son el pare y la mare de nostra salut, que necessita pera engendrarse y sostenirse de la ventilació y de la netedat.

5.nt No beurás ab excés. Qui beu aixís se mata y pot matar al próxim.

6.é No fumarás. Qui fuma respira fum en lloch d' aire, y causa molestia als demés.

7.é No escupirás. Qui escup roba la salut a sos semblants.

8.é No aixecarás pols baix cap pretexte, ni retirarás tart. Qui fa lo primer, sembra el dolor; qui fa lo segón, no ama la llum del sol, que es el símbol de la vida y de la veritat.

9.é No desitjarás res que vingui del atzar o del albur. Qui juga no treballa, enganya, o es enganyat; si alguna vegada guanya diner, pert la tranquilitat, que es la salut del ánima, y la salut es la pau del cos.

10.é No gastarás el diner més que en aliment sá, roba neta y llit dur, pera conseguir lo qual no 's necessita cobejar els bens ajens.

Totes les prescripcions y prohibicions higiéniques d' aquest modern Dispensari han sigut recomanades per les més altes autoritats de la Medicina y de la Ciencia.

X

Correspondencia de París

Les suffragettes.—Pera la campanya feminista que segueix AURORA SOCIAL es una nota característica l' intent fet pe'l feminisme a París en les eleccions municipals qu' acaban de verificarse.

Ab tota decisió s' ha proclamat la candidatura femenina, essent *candidata* la senyoreta Joana Laloë pe'l districte de Sant Jordi. Elles han tingut els seus mitins, elles han fet la seva petita manifestació y elles han volgut tenir la seva *corda* d' una cinquantena d' amatzones politiques, disposades a recorrer els collegis y a omplir les urnes ab els respectius paperets. A pesar de que la policía estava previnguda, no ha pogut impedir que 'l petit batalló entrés en un dels collegis fentne de les seves. A la sortida les esperava la gendarmería; y la papallonada no per això s' ha descoratjat. Formades en manifestació capitanejada per la doctora Magdalena Pelletier han recorregut els carrers cantant el seuhimne, que no pot estar més ben xafat, més lacónich y més expressiu:

C'est la vote, la vote, la vote,
C'est la vote qu'il nous faut.

En el districte de Sant Jordi la senyoreta Laloë ha tingut 527 vots: alguns més que molts diputats y senadors espanyols, que si pe'l nombre de vots no poden compararse ab la senyoreta Laloë, molt menys podrien comparárseli en materia de il-lustració, vigor politich, capacitat de criteri y llimpiesa histórica.

Que dones com la Conxa Arenal, la Pardo Bazan, la Sarasate, la Moncerdá y mil altres sigan considerades politicament inferiors a n' el Nelo, al pinxo Tripeta y a n' en Pep Xinola, es a dir, a tots els trinxeraires, es una anomalía de cultura ben garrafal. A França hont tenim a Madame Dieulafoy, l' il-lustre espanyófila, qu' ha sapigut ferse passar per tot el mon com home de gran il-lustració y valer, y que 's passeja pe'ls centres científichs de París, mereixent l' admiració y estima pública; hont tenim a tantes escriptores retingudes per la violencia de la rutina a l' entrada de l' academia; hont tenim una Madame de Curie honrant y dignificant les aules de la Sorbona; aquí hont la dona, per propi esforç, ha conquistat cátedres universitaries y les més altes categories intel-lectuals, aquí, més que ilógich, es ridícol no reconeixerla capassa d' esser concellera municipal o diputada, sobre tot en el cas de que sia cap de familia.

Pero aquesta anomalía desapareixerá, com ha desaparescut d' altres paissos.

L' affaire Rochette.—Ja que la prempsa espanyola sembla tenir un tap a la gorja, que no li deixa dir una paraula del ditxós *affaire* tant interessant pera Espanya, es més necessari que 'n parlem aquí.

Quan ja solsament hi quedava 'l caliu y tot indicava que estava apagada la xera escandalosa del *affaire*, el diari *Le Matin* ha tornat a bufar les brases, buscant les complicitats politiques de que 'n Rochette s' ha servit pera 'ls seus negocis.

El diari ha atacat violentament a monsieur Rabier, del qual ja vaig parlar en altra carta, y al senador Humbert, qui no té res que véurer ab la famosa Teresa.

El senador, en lloch de fugir l' atach, ha sortit

a l' encontre del *Matin;* a qui coneix a fons, per haverne sigut secretari de redacció.

Entre l' Humbert y Buneau-Varilla, ánima se creta y director trascortina del diari, s' ha posat un desafio de mort moral. *Le Matin* acusa a l' Humbert d' haver negociat ab sa influencia politica: l' Humbert acusa a *Le Matin* d' explotar el periodisme pera 'l *chantage* de totes menes.

Abdós apelan a la conciencia pública. El fallo d' aquesta puch donarlo per avenç.

«*Le Matin* té tota la rahó al acusar a Mr. Humbert.—Mr. Humbert té tota la rahó al acusar a *Le Matin.*» Y aquest fallo 'l té donat l' opinió pública, per modo irrevocable, avans de véurer les probes que ofereixen els litigants, estant ben se-

(3)

gura de no equivocarse. Y si la opinió pogués dictar l' execució de la sentencia, crech que 'l senyor Humbert pe'ls seus pecats aniría a la casa fosca, y a la cambra del costat hi posaría a n' en Buneau Varilla pe'ls pecats, no de l' Humbert, sino de *Le Matin.*

Y qui diu d' aqueixos, diu de molts altres que no están més exempts de culpa que 'ls citats aprofitats *messieurs,* lo mateix a França que al Japó, que a can Tunis.

El *lock-out.*—El de París s' ha disolt com un bolado a l' aiga: com ja ningú 'n parla, aqui deixo de parlarne jo. Del qu' ha esclatat a Inglaterra 'n parlarán als llegidors d' AURORA 'ls altres redactors.

L' affaire Lemoine, o *dels diamants.*—L' enginyer Lemoine, sortit de la presó, ha promés presentar diamants artificials de volum sorprenent, pera 'l dia dos de juny prop-vinent. No cal dir cóm están els comerciants del ram.

Lo xocant es qu' en Lemoine sembla haverse proposat ferlos tornar boigs avans de dexálshi conèixer el *secret* de fabricació, pera qual descobriment els diamantistes es daven a les áligues. L' espionatje més astut no ha pogut trovar el rastre de la fábrica hont s' ha de verificar el miracle.

Nova descoberta.—Després de la telefotografia a distancia, de que vaig donar compte, verificada entre París-Berlín, ara s' ha descobert la fotografía a distancia sense fil, valentse de les ones hertzianes.

Y fins a un' altre.

MATTHIEU.

París, 3 maig, 1908.

Inauguració del Sindicat Agricol de Monistrol de Calders

Fou una festa importantissima que posá en mohiment a la classe pagesa dels pobles del voltant de Monistrol, en molts dels quals hi ha en creació ja altres Sindicats. Aixó fa preveurer que dintre pochs anys tant en el Bagés com al Moyanés hi haurá una forta organisació social y agrícola, originadora de riquesa y prosperitat que portará una e a de vida intensa en pro dels interessos materials y morals d 'l pais.

Pera festejar aquesta inauguració, a mes de totes les entitats agrícoles més próximes a Calders y lo mellor de entre tots els propietaris y masovers del voltant, hi concorregueren els diputats a Corts senyors Garriga y Massó, de la Seu de Urgell; Ignasi Girona, de Granollers, representant del Sindicat de Balaguer y Comarca; Ferrer y Vidal, d' aquell districte; Manel Raventós, de Valls-Montblanch y president del Institut de Sant Isidro; Soler y March, de Manresa, President del gremi d' Agricultors d' aquella ciutat, y el Dr. Dachs, de la Federació Catalana Balear.

Al demati 'l Dr. Bergadá desenrotllá 'l tema sobre l' acció de la democracia cristiana, y a la tarde se celebrá un grandiós meting a un envelat aixecat al efecte, al qual se calcula que hi concorregueren unes dos mil persones, essent moltes d' elles casi totes les dones del poble.

Lo entussiasme fou gran, donchs sols faltan quaranta families per formar part del Sindicat, tot el poble en pes, el qual encare que fins are no haigin fet la inauguració oficial funciona ja desde el 22 de Setembre de l' any passat la major part de les seves seccions, qual organisació es completa, el poble n' ha reportat ja incomparables beneficis.

En el citat meting, a mes dels diputats a Corts, parlaren el President del Sindicat y l' Alcalde de la població D. Narcís de Planell, D. Joseph Oms y Rovir, per la Cambra Agrícola de Manresa, D. Salvador Dachs, per la Federació Agrícola Catalana Balear, el Sr. Econom, Dr. Bergadá, D. Magí Fontanals, per la Cambra Agrícola Ausetana, el Sindicat en formació de Moyá, y la Lliga del Arbre Fruyter, y finalment el funda or del Sindicat Dr. En Lluis Gomis y Cornet, Pbre., Vicari de aquella parroquia.

Tractaren tots la qüestió de la Sindicació baix diferents punts de vista, en especial en la trascendencia que aquest te en el desenrotllo y extensió del crédit y per lo tant de la riquesa que avuy fa falta per les explotacions agrícoles; del perfeccionament individual del pagés, perque sigui més fruytós el seu treball ab els coneixements que adquireixi y nous métodes que aprengui; de la nova acció comercial a fer per medi dels sindicats per les majors ventatjes que ells donan per la compra y venta, y per últim, dels inregables beneficis morals que extén entre 'l poble donant una ferma garantia de pau, de unió, de mutuo apoyo, de bona relació entre tots; beneficis dels quals ahont se coneixerán més els seus efectes es en el si de les families, de les quals aquets nous organismes ne son un amparo que 'ls dona solidés baix tots els aspectes en que 's pugan considerar.

La festa se va clourer en mitj del major entussiasme, y no duptem que successivament arrán d' aquesta podrem donar compte d' altres del mateix caracter en aquelles comarques del Bagés y Moyanés.

Monistrol de Calders, Maig, 1908.

EL CORRESPONSAL.

Moviment obrer y patronal

En una reunió que tingueren els periodistes mallorquins acordaren constituirse en associació, havent redactat ja son reglament.

—

El Circol d' Ultramarins y Comestibles de aquesta capital ha modificat els seus Estatuts a fi de que puguin ingressarhi tots els gremis similars y establir nous serveys a benefici dels agremiats.

La Junta directiva, ab arreglo al nou Reglament, ha quedat constituida en la forma següent:

President, don Ramón Fábregas; vispresident, don Sebastiá Prat; Tresorer, don Pere Aymerich; secretari, don Joseph Ramoneda; vis-secretari, don Damiá Cararach; comptador, don Jacinto Parent; arxiver, don Rosend Guardia; vocals, don C. Seuba Carbonell, don Sebastiá Saula, don Joan Farré y don Isidro Riulas.

—

A Canet de Mar se ha constituit una nova societat mercantil baix la rahó social de *Bernardell y Romagosa,* que funcionará en la fábrica coneguda per *Vapor vell,* dedicantse a la fabricació del genre de punt.

—

Ha quedat solucionada la vaga que a Vich sostenien els obrers manobres.

La fórmula de concordia ha consistit ab l' aument de 25 céntims per jornal.

Llegim ab molt goig en el setmanari igualadí *Somatent* la següent noticia que constitueix una hermosa prova de fraternitat:

«El Patronat d' Obrers Blanquers, cumplint un dels fins principals de la seva institució, quin es aliviar als obrers blanquers en les seves necessitats y especialment en els accidents desgraciats, ha comensat a passar *deu pessetes* setmanals al obrer Ramón Casellas, que un dels últims díes de Abril tingué la desgracia de pendrer mal en la adobería del senyor Bella, qui segons la lley d' accidents del treball té obligació de pagarli la meytat del jornal, resultantli d[5] aquesta manera guanyar lo mateix que treballant.»

—

A Igualada ha quedat constituida una Societat Cooperativa pera elaboració d' alcohols vinichs, havent sigut elegits pera formar sa Junta Directiva els senyors següents:

Jaume Roca Esteve, d' Odena, president.—Joseph Mas Freixas, de Piera, vis-president.—Joseph Company Calvet, d' Igualada, tresorer.—Joan Puig Morera, de id. comptador.—Francisco Riba Ferrer, de id., secretari.—Joan Esteve Parent, de id., vis-secretari.—Joseph Riba Tous, de id.—Sebastiá Castelltort Fusté, de id.—Anton Miserachs Marqués, de id.—Joan Brugués Subirats, de Castellolí.—Joseph Vallés Font, de Jorba.—Joan Soteras Subirats, de Igualada.—Ramón Carrer Albin, de id.—Tomás Musons Busqué, d' Odena.—Isidro Brufau Forn, de Veciana, vocals.

—

En la derrera reunió tinguda pe'ls obrers carreters se doná compte de les bases presentades als patrons y que diuhen aixís:

1.ª Tot carreter que guihi una cavallería cobrará 25 pessetes setmanals.

2.ª Si guia dos cavalleríes cobrará 27'50 pessetes semanals.

3.ª Si guia tres caballeries cobrará 30 pessetes semanals.

4.ª Els jornals solts se pagarán á rahó de 5 pessetes.

5.ª Els dies festius que no siguin diumenges se treballará fins a l' ana de la tarda; y

6.ª Descans dominical, com mana la lley.

—

Dissapte arribaren a Barcelona procedents de Manresa uns cinquanta touristes, socis del Ateneu Obrer, al objecte de visitar lo més notable que enclou nostra ciutat, havent estat al Observatori Fabra, Universitat, Cases Consistorials, Museu Martorell y la Colecció Zoológica, quedant tots satisfets de la bona acullida que per tot arreu trobaven.

Dilluns a la tarde marxaren els excursionistes cap a la Ciutat del Cardoner.

—

Els obrers de les tres classes de vapor de Torelló han constituit una Societat de defensa.

(5)

CRÒNICA SOCIAL

Exposició artística

Ha tingut lloch a París la inauguració del Saló anyal nomenat dels humoristes, instalat en el Palau d' hivern.

Entre 'ls expositors figuren Fordui Leru, Junoy y altres.

Formalitat enutjosa

Desde el primer de Janer l' Aduana de Suissa ve exigint certificats d' análisis pera totes les importacions de vins.

A conseqüencia d' aquesta formalitat enutjosa, sembla qu' els exportadors de vi s' han posat d' acort pera remetre als seus clients els esmentats certificats.

Lo que pot l' aigua

A Venecia se revolucionaren els recluits en la presó de Sant March aixecant barricades derrera les portes. Van ser cridats els bombers que enjegaren grans xorros d' aigua que 'ls posaren en dispersió.

Contra l' opi

Dintre de pochs días comensarán a Washington les sessions del Congrés Internacional contra 'l consum del opi y sa importació a Filipines.

Incendi

A Atlanta (Estats Units) un pahorós incendi ha destruhit dos *hotels* y altres edificis: el foch amenassaba seriament el barri comercial, estimantse els perjudicis causats en 5.000,000 de franchs.

Al Congrés

L' alta Cambra espanyola ha aprobat per 180 vots contra 30 el projecte de lley sobre 'l terrorisme.

S' han abstingut de votar 32 senadors.

Sobre la taula del Congrés el diputat Sr. Rius y Torres ha depositat una proposició en la que 's demana la construcció d' un port comercial y de refugi á Mataró.

La Reforma Interior

L' enderrocament de les cases afectades per la Reforma Interior segueix a pas de tortuga. Fins avuy sols tenim noticia de que la Comissió ha aprobat algunes fulles d' apreci. Els que 's pensavan que a l' inauguració de les obres seguiría en considerable aument l' oferta de treball han sofert un gros desencant.

Tè la paraula nostre Excelentíssim Ajuntament, que tan falagueres promeses feu a la classe obrera.

Avís

En cumpliment d' un acort pres per la Junta Superior d' Arts Industrials y Belles Arts de Barcelona, s' anuncien a oposició dues «Borses d' Estudi y de Viatje», de 2.000 pessetes cada una, costejades pe'l Círcol Eqüestre de nostra Ciutat: una pera la classe de Pintura decorativa, teixits, puntes, etz., y altra pera la d' Esculptura del Natural.

Pera esser admesos als exercicis d' oposició, son precises les condicions següents:

1.ª Que 'ls aspirants siguin deixebles de

(6)

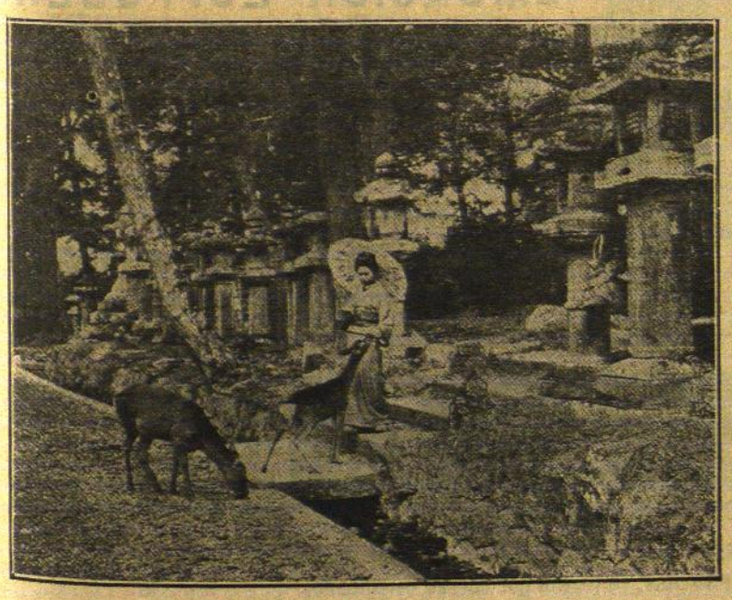

(4)

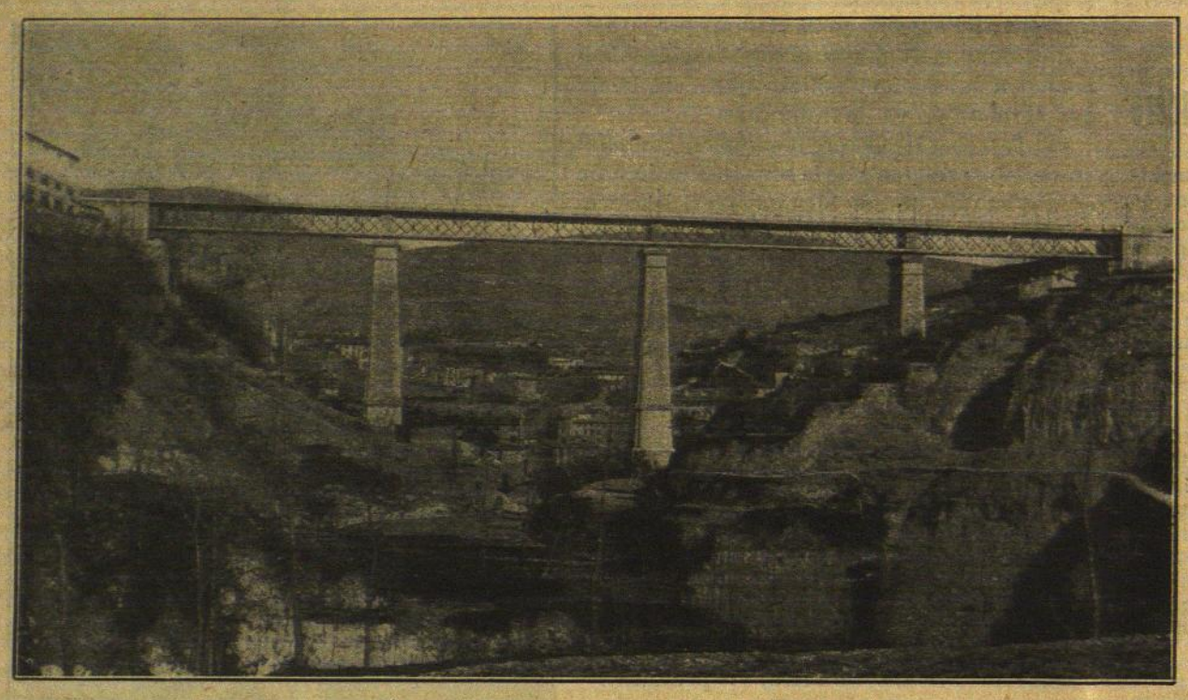

(7)

l' Escola y matriculats en el curs actual d' ensenyansa oficial.

2.ª Els que desitjin pendre part en els de Pintura decorativa, teixits, etz., justificarán tenir aprobades aquestes assignatures y les de Concepte de l' Art y Historia de les Arts decoratives y composició decorativa (pintura).

Els aspirants a la d' Esculptura del Natural acreditarán l' aprobació de l' assignatura y les de Perspectiva, Anatomía pictórica y Teoria y Historia de les Belles Arts.

3.ª Les instancies pera pendre part en les oposicions serán dirigides al director de l' Escola y presentades a la Secretaría de aquesta fins el día 16 del que som, tots els díes feiners de 11 a 13 y de 18 á 20, acompanyant la cédula personal y tots els documents pertinents.

4.ª A fi de que en aquesta primera convocatoria puguin péndrehi part els deixebles als quals manqui l' aprovació d' alguna o algunes assignatures teóriques, se fa excepció, per aquesta vegada, del susdit requisit, pero 'l jurat podrá sotmetre a prova 'ls coneixements de l' aspirant.

A favor dels cegos

Divendres passat tingué lloch al Saló Poliorama la primera vetllada d' abono organisada per la Reyal Associació Espanyola a favor dels cegos, acte que estigué molt concorregut y que consistí en un triat concert instrumental, algunes de quines composicions foren êxecutades deliciosament pe'ls professors y alumnes de la Secció Musical de la R. A. E., y altres pe'ls artistas Srtas. Eva Wiaderkher, Aurelia Sancristófol y pe'l Sr. Bonaterra.

Premis Vilanova

Les viudes y els fills de mestres de música que desitgin aspirar als premis que, procedents de la fundació del mestre Vilanova, ofereix anyalment la Societat Económica de Amichs del País, poden presentar les instancies documentades en la Secretaria de l' esmentada Corporació, carrer de Sant Sever, 5, principal, fins el día 31 del mes de maig present.

Conferencia agrícola

Don Félix Ballester darrerament doná una conferencia sobre Economía Rural a l' Institut Agrícol Catalá de Sant Isidre, ocupantse de l' entitat comarca, del cooperatisme rural, de les institucions de crédit agrícola y vies de comunicació, extenentse en consideracions sobre dits punts y acabá recomanant a l' Institut Agrícol que presti'l seu valiós concurs al proper Congrés d' Economía que tants beneficis pot reportar a la riquesa patria.

Un telegrama

L' Associació de Banquers de Barcelona ha expedit el següent telegrama:

«Asociación de Banqueros de Barcelona alarmada por el proyecto de ley estableciendo el impuesto de utilidades sin modificar el actual sistema tributario que no tiene en cuenta para nada las utilidades, ruégale abra información para que todas las corporaciones económicas puedan expresar su opinión con mira á los daños y perturbaciones que causaría la nueva tributación á la vida económica del país.—El vice-presidente, José Garriga.»

Festa del arbre

A Hospitalet de Llobregat se va celebrar el diumenge passat la *festa del arbre* concorrenthi els alumnes de les escoles y una nombrosa gentada. També hi estigueren presents alguns diputats a Corts.

Al cap de la Rambla Oliveras s' aixecava una tribuna, pujant a ella els diputats, comissions y autoritats d' Hospitalet.

Seguidament se procedí a la plantació d' un arbre, desfilant per davant del mateix 60 infants que assisteixen a les escoles de la població. Durant la desfilada executá la banda de música una airosa marxa, després de la qual els nens y nenes entonaren un himne alusiu a la festa.

Conferencia

L' enginyer y catedrátich Don Manel Massó y Llorens diumenge passat a la tarde al local de la «*Unió Industrial*» doná una conferencia sobre 'ls problemes que ofereix el posar en marxa una metxera.

En aquesta interessant conferencia quedaren determinats els pinyons de cambis d' estiratge, torsió y el del carro, quedant pera resoldre 'ls problemes pera coneixer la roda d' estrella y la producció.

Caixa de pensions

En la darrera setmana la Caixa de Pensions pera la Vellesa y Estalvis va rebre per imposicions la quantitat de 35,935 pessetes, y pagá per reintegres d' estalvi y per plassos mensuals de pensió 25,609 pessetes.

L' Institut de Previsió

Al despatx del president del Congrés s' hi ha reunit pera constituirse 'l patronat del Institut Nacional de Previsió, del que formen part cls senyors Dato, Moret, Azcárate, Dávila, Santamaría, Salillas y els vocals obrers.

S' ha designat la ponencia pera que confeccioni 'l Reglament y proposi 'ls medis de adquisició d' un local ahont s' instalin interinament les oficines, perque sembla que'l Govern té 'l proposit de construir un gran edifici en el que s' instalarán aquestes oficines, les del Institut de Reformas Socials, el Consell d' Emigració y institucións semblants.

***

En la reunió general que celebrá lo día 11 del que som l' Associació de Corredors del Comers y de la Industria de Barcelona en son hostatje, Tallers, 22, pral., a més de discutir part del Projecte de reforma d' Estatuts, el-legí 'ls carrechs vagants de son Consell Directiu, quedant aquest constituit com segueix:

Jaume Paloma, President; Antoni Lafau, Vis-President; Francisco Canal, Caixer; Francisco Zúñel, Contador; Pere Martí, Archiver; David Ferrerons, Secretari; Alfred Tey, Vis-Secretari; Vocals: Joseph Bultó, Joseph Pipó, Valentí Sala y Felix Vallbona.

Refugis nocturns municipals

Carrer de Rocafort pera homes.—Ingrés de 7 a 8.—L' hostatje 15 céntims.

Plassa de Santa Catarina, pera dones.—Ingrés de 6 a 8 (gratuhit).

Carrer del Cid, pera homens.—Ingrés de 7 a 9.—Hostatje 15 céntims.

PROBLEMA

Un propietari va comprar un camp que li ha costat, compresos tots els gastos, 12675 ptes. Paga cada any 23 ptes. d' impostos y va llogar lo camp per 530 ptes. ¿A quin rédit está posat son capital?

Imp. carrer Nou de St. Francesch, 17

SECCIÓ D'ANUNCIS

COLOCACIONS.—Se necessiten:

Dos aprenents pera drogueria y perfumeria.
Aprenet confiter.
Obrer teixidor pera fora de Barcelona.
Oficiala planxadora.
Oficiala festonera.
Mitja oficiala modista.
Brodadora.
Aprenent optich.
Aprenent lampista.
Aprenenta modista.
Noyas pera la fabricació de fanals á la veneciana.
Oficiala gorrista.
Caixista minervista.
Pentinadora.
Sis o set noyes pera cusir a casa seva.
Mitj oficial encuadernador.
Oficial sastre
Oficiales sastressas.
Noy de 14 anys pera una drogueria.
Noy pera recados.
Aprenent fotógrafo.
Aprenenta de 15 anys pera la venta en taulell.
Mitj oficials platers.
Aprenents pasticers.
Cotillayres.
Mitj oficiala sastressa.
Noy de 12 anys.
Planxadora de nou.

NOTA.—Al objecte de no dificultar el funcionament de nostra oficina se fa avinent que aquesta unicament extendrá els seus serveys á las colocacións consignadas en el adjunt anunci lo que fem present á las personas que faltas de treball acudeixen a nostre domicili social al objecte de evitalshi la perdua de temps y las molestias inherents a una negativa involuntaria per part nostra.—Las cartas se dirigiran á la Oficina de colocacións.

Hores de despaig á la redacció: De 12 á 1 del mitjdía.

NOTA.—Nostres serveys pel carácter aventual de la majoria de colocacions no podem extendrels á las personas de fora de Barcelona y en el cas de que alguna especialitat vinguí á crear una excepció a n' aquella regle se 'ns deurán fer les peticions personalment.

PELUQUERIA
A. SARRA
RAMBLA DEL CENTRO, I, ENTR.°
Frente al Teatro del Liceo

BOLSA DEL TRABAJO.-Instalada en el Fomento del Trabajo Nacional. Plaza de Santa Ana, 4.-OFERTAS:

Oficiala sastresa.
Mitj oficial minervista.
Obrer teixidor pera fora de Barcelona.
Aprenent pera camiseria.
Oficiala modista.
» gorrista.
Noya per treball de guarnicioner.
Noy pera recados.
Mitj oficiala planxadora.
Aprenet sombrerer.
Oficial sabaté.
Oficiala planxadora.
Aprenent confiter.
Oficial y aprenent fuster.
Noy per taller de joyeria.
Oficiala brodadora.
Dependenta pera la venta de calsat.
Aprenentas modistas.
Noy pera drogueria y perfumeria.
Tallador pera camiseria.
Oficiala festonera.

(En la secretaría de la institución hay nuevas listas)

HISTORIA GENERAL DE ESPAÑA

POR

RAMÓN B. GIRÓN

TREINTA TOMOS A UNA PESETA EL TOMO

De venta en las librerías, kioscos y en la Administración:
Diputación, 286, Barcelona.

HERPES (Brians)

La pomada y **esencia anti-herpéticas** de **Botta** preparadas por Borrell, curan de un modo prodigioso los herpes y demás enfermedades de la piel por inveterados que sean. Son tan eficaces las virtudes de estos remedios, que se han curado con ellos personas que tenían muy arraigados los herpes y que cada año tenían que tomar baños y aguas sulfurosas sin lograr su curación.—Unico depósito:

Botica Borrell, calle Conde del Asalto, núm. 52, esquina á la de San Ramón

WERTHEIM

MAQUINES PERA COSIR Y BRODAR

ESPECIALITAT: Máquina rotativa RÁPIDA, la mellor del món

Máquines pera totes les industries.

Máquines rectilinees SEYFERT pera mitjas.

AL COMPTAT Y A PLASSOS

AVINYÓ, 9.—BARCELONA

EL mejor y más agradable **PURGANTE** laxante, refrescante, diurético, digestivo y depurativo.—TISANA DEL LABRADOR. En farmacias.—D.rio Austrí, Vertrallans, 5.—Barcelona.

EMULSIÓN LOFFODEN

de aceite de hígado de bacalao

con hipofosfitos

preparada con aceite purísimo procedente de las islas Loffoden (Noruega).

VENTA:

Farmacia Ferrer, Plaza del Angel, n.° 6.—BARCELONA

y en todas las Farmacias y Depósitos de Especialidades

CALLICIDA PIZÁ

Extirpa rápidamente, sin dolor ni molestia, los callos y durezas.

Es curioso: no motiva los inconvenientes de otros emplastos y de los líquidos en general. Es económico, una peseta en todas las farmacias, droguerías y zapaterías.

Depósito general: Farmacia del autor, Plaza del Pino, 6. BARCELONA

Por 1'30 ptas. se remite por correo certificado.